

SYNODA PÚTNIKOV DO CENTRA RÍMSKOKATOLÍCKEJ CIRKVI

Kristína Králiková, Pavel Mikoláš

ABSTRAKT

Súčasťou duchovného náboženského života v nadprirodzeno veriaceho človeka i ním vytváraných sociálnych spoločenstiev sú odpradávnaj náboženské púte. Patria k histórii aj súčasnosti jednotlivých svetových aj regionálnych cirkví, ba i náboženských siekt. V náboženstve zastrešovanom ideálmi kresťanskej lásky, ľudského milosrdenstva a po smrti a spasení vstupom do večného života je konanie náboženských pútí stáročnou tradíciou. Slovskí kresťania vykonávajúci štátnu službu v ozbrojených zložkách štátu sa pravidelne zúčastňujú niekoľkých náboženských pútí organizovaných Ordinariátom Ozbrojených síl a ozbrojených zborov Slovenskej republiky. Jednou z týchto pútí je i národná púť do Ríma a Vatikánu. Má paralelu s neskorostredovekou púťou po siedmych rímskych kostoloch. Uskutočňovali ju *oratoriáni* ako pôvodne dvojdnové navštevovanie siedmych rímskych kresťanských chrámov. Neoznačovali ho *púť*, ale ako *navštevu* svätostánkov, ktorej poslaním je dodnes snaha spájať radostnú prechádzku Rímom so skutkami kresťanskej nábožnosti.

Kľúčové slová: synoda, púť, kresťanstvo, Assisi, Rím, Vatikán, pápež, Ordinariát Ozbrojených síl a ozbrojených zborov Slovenskej republiky

ABSTRACT

Since ancient times, religious pilgrimages have been part of the spiritual religious life in a supernaturally believing person and the social communities created by him. They belong to the history and present of individual world and regional churches, and even religious sects. In a religion under the umbrella of the ideals of Christian love, human mercy, and after death and salvation by entering eternal life, the holding of religious pilgrimages is a centuries-old tradition. Slovak Christians performing civil service in the armed forces of the state regularly participate in several religious pilgrimages organized by the Ordinariate of the Armed Forces and Armed Corps of the Slovak Republic. One of these pilgrimages is the national pilgrimage to Rome and the Vatican. It has a parallel with the late Medieval pilgrimage to seven Roman churches. It was carried out by oratorians as originally a two-day visit to seven Roman Christian temples. They did not refer to it as a pilgrimage, but as a visit to the tabernacle, whose mission to this day is to try to combine a joyful walk through Rome with acts of Christian piety.

Keywords: Synod, Pilgrimage, Christianity, Assisi, Rome, Vatican, Pope, Ordinariate of the Armed Forces and Armed Corps of the Slovak Republic

Úvod

Po dlhom zaťažkávajúcom a neistom období mocensky vynútenej izolácie ľudí v období tzv. pandémie Covidu-19, ktorá o.i. zapríčinila prerušenie prirodzených procesov socializácie jedincov, rodín aj komunit, ľudská spoločnosť postupne precitá. Aj jej sociabilita, prispôsobivosť a životaschopnosť sa rýchlo prejavuje procesom dynamizácie prakticky vo všetkých oblastiach medziľudských vzťahov. Ak má žiť a prežiť ľudstvo nielen fyzicky, ale aj duchovne, potom musí nevyhnutne žiť a prežiť ako zjednocujúce sa spoločenstvo. Spolupatričnosť človeka s človekom je východiskom dobrého a pokojného spolunažívania. Predovšetkým z tohto dôvodu sa v roku 2022 hlava rímskokatolíckej cirkvi, Jeho Svätosť pápež František, rozhodol vyzvať celú ním zastrešovanú a vedenú Cirkev na uskutočnenie tzv. synodálneho procesu.⁸ Realizovaním tohto cieleného procesu má byť kresťanom na celom svete odkrývaná podstata, zmysel a poslanie obnovovaného cirkevného života.⁹ Synodálny proces, vnútorne tvorený hľadaním spoločných postupov zameraných na spoločný sociálny pokrok veriacich a ľudstva, je vyjadrením i potvrdením životaschopnosti rímskokatolíckej cirkvi a významu jej nezastupiteľnej úlohy naplňajúcej sa nielen v prostredí európskej spoločnosti, ale v celosvetovom meradle. Termín či označenie *synoda* znamená organizovanú schôdzku alebo zhromaždenie skupiny ľudí spojených so snahou o dosiahnutie určitého cieľa. Na synodálnom procese, v súlade so želaním a výzvou pápeža teda prirodzene participujú aj veriaci tejto Cirkvi, členovia slovenskej národnej pospolitosti. Synoda ako *terminus technicus* nie je z hľadiska svojho obsahu známy širším vrstvám slovenského obyvateľstva. Bližšie sa preto charakteristike tohto termínu z pohľadu histórie venuje biskup – ordinár Ordinariátu Ozbroyených síl a ozbrojených zborov Slovenskej republiky (ďalej len „OSOZ SR“) v publikácii, ktorú táto inštitúcia tiež vydala.¹⁰ Tento výraz pochádzajúci z gréčtiny znamená

---

⁸ K základnej charakteristike náboženstiev vo svete a s touto problematikou bezprostredne súvisiacimi pojmami pozri napr. KOLEKTÍV 1995. *Svetové náboženstvá*. 2. vyd. Bratislava : Mladé letá, 261 s.

⁹ Porovnaj s KRÁLIKOVÁ, Kristína - KRÁLIK, Jozef – SPUCHEÁK, Ľudovít 2022. *On position of Christian Churches in current Slovak state and European society. / K postaveniu kresťanských cirkví v súčasnom slovenskom štáte a európskej spoločnosti*. In: *Revue internationale des sciences humaines et naturelles*. Zürich, No. 1 (2022), pp. 101 -126.

¹⁰ Ministerstvo obrany SR, Ordinariát Ozbroyených síl a ozbrojených zborov SR. 2022. *XVI. Národná púť Ordinariátu OS a OZ SR do Ríma a Vatikánu 18.-24. septembra 2022*. Bratislava: Ordinariát Ozbroyených síl a ozbrojených zborov Slovenskej republiky. 143 s.

v doslovnom preklade do slovenského jazyka označenie pre *spoločnú cestu*. Preto má synoda v ponímaní kresťanov v súčasnom zložitom období vývoja viesť spoločnosť k ich aktívnemu zapájaniu sa do života Cirkvi, vrátane identifikovania a spoluriešenia problémov cirkevného spoločenstva. Týmto sa sleduje aj dosahovanie základného poslania Cirkvi, ktorým je uvedomé vedenie človeka k dosiahnutiu jeho večného života.¹¹ Samozrejme, nie je tomu teda inak ani v okruhu rímskokatolíckych veriacich integrovaných do spoločenstva kresťanov, čiže uniformovaných aj neuniformovaných členov Cirkvi, spravovaného Ordinariátom OSOZ SR. Od roku 2006 sa stala už tradíciou organizácia a realizácia každoročnej národnej púte Ordinariátu OSOZ SR do Ríma v Taliansku, do Vatikánskeho mestského štátu pod vedením Jeho Excelencie Mons. Františka Rábeka, biskupa – ordinára OSOZ SR. Zúčastňujú sa na nej pravidelne vojenský, policajný, hasičsko-záchranárski, colní a väzenský kapláni a príslušníci i zamestnanci týchto ozbrojených zložiek s rodinnými príslušníkmi. Ostatná národná púť Slovákov „po siedmych rímskych chrámoch“ prebiehala v dňoch 18. až 24. septembra 2022.

1. Púte a ich význam pre veriacich príslušníkov cirkví

Náboženské púte boli a v podstate ľudmi dodnes aj sú vnímané nielen tradične, čiže výlučne len v ich historickom kontexte. Tisícročia sú súčasťou náboženských rituálov s významným ideovým poslaním. Veriaci jednotlivých cirkví v nich však aj v 21. storočí vidia nenahraditeľné akty, napĺňajúce duchovné obrodné poslanie viery.¹² Už od dávneku boli náboženské púte významnými hromadnými cestami veriacich na konkrétne, pre náboženstvo a pútnikov významné miesta súvisiace so životom, činnosťou náboženstva, náboženského spolku alebo svätca, tiež miesta spojené so zázrakmi, javmi či povestami atď. Demonštrovali v spoločnosti aj navonok významné poslanie inštitútu pokánia, prosby a odpustenia. Púte na posvätné miesta vykonávali teda už primitívne etniká, ktorými si mali uzmiert' uctievané božstvá. Už nielen z obsahu vedeckej a odbornej, ale i z umeleckej literatúry vari každý záujemca o duchovný život človeka pozná posvätné kultové zhromaždiská severoamerických indiánskych kmeňov smerujúcich na pohrebiskách svojich uctievaných predkov. Slávnosti starovekých etník odbavujúce sa na takýchto kultových priestoroch dokonca znamenali „pokoj zbraniam“, obdobie, neraz aspoň dočasného mieru. Podobne rituálne sa správali aj skupiny pôvodného obyvateľstva v Austrálii, v Afrike, či kdekoľvek na Zemi. Púte teda majú svoje

---

¹¹ Bližšie napr. RÁBEK, František 2009. *V službe Slova. Kniha kázni 2003-2008*. Marianka: Ordinariát Ozbrojených síl a ozbrojený zborov Slovenskej republiky, 2009, s. 229-231.

¹² RÁBEK, František 2009. *V službe Slova. Kniha kázni 2003-2008*. Marianka: Ordinariát Ozbrojených síl a ozbrojený zborov Slovenskej republiky, 2009, s. 222 – 225.

korene už v prehistorickej dobe. Návšteva posvätných miest je v dnešnej dobe ako ju poznáme rozšírená napr. v judaizme, hinduizme, budhizme, islame, kresťanstve a iných náboženstvách.

V **judaizme** existovali tri pútnické sviatky tzv. Šloš regalim. Počas nich Židia putovali do posvätného mesta Jeruzalema do Jeruzalemského chrámu nazývaného Svätý dom (Bejt hamikdaš). V súčasnosti nie sú tieto púte pre Židov povinné. Vari každému na svete je známy tzv. Múr nárekov, pozostatok najvýznamnejšieho starovekého chrámu dnešného Izraela, ktorý bol zničený vojskom Rimanov v roku 70 po Kr. vedeného starorímskym vojvodcom Titom. Bol najposvätnjším miestom judaizmu.

V **hinduizme** sú náboženské púte smerujúce na posvätné miesta celoročnou povinnosťou veriacich. Býva ich mnoho a smerujú na mnohé posvätné miesta. Veriaci sa zhromažďujú najmä v chrámoch svätých miest Indie, napr. v Bhúbanešvare, v Benárese, v Alláhábáde a inde.

V **budhizme**, ktorý sa rozdeľuje na dva smery théravádu (mníšsky charakter bez uctievania najvyššieho božstva) a na mahájánu (sústredí sa na Budhu a hinduistické božstvá, ktoré chránia budhistické učenie) sa za určitú formu náboženskej púte považujú obrady a sviatky, ktoré sa od seba odlišujú vzhľadom na históriu, náboženské školy (kláštory) a krajiny kde sa uctievali. Napr. za významný sviatok sa považuje aj účasť na sprievode so Svätým zubom, čo je jedna z najslávnejších zachovaných Budhových relikvií. Je to sviatok konajúci sa každoročne a trvajúci týždeň v meste Kandy v štáte Srí Lanka (býv. Ceylon).

V **islame** je považované za najvýznamnejšie náboženské putovanie veriacich, označované ako tzv. *hadždž*, smerujúce z celého islamského sveta do najsvätejšieho islamského mesta Mekka rozkladajúceho sa v monarchistickej Saudskej Arábii, a to aspoň raz za život moslima. Vykonanie tejto náboženskej púte je jednou z piatich povinností moslima. Ten pútnik, ktorý takúto cestu vykonal, je označovaný ako *hadži*. Takéto označenie, potvrdzujúce doživotne absolvovanie takejto púte, považuje veriaci moslim za mimoriadnu česť a tak je prijímaný aj v spoločenstve veriacich moslimov.

Zaujímavé je, že náboženské púte v našom slova zmysle nepoznajú a ani nerealizujú **taoisti**, avšak každý uchádzač *taoizmu* sa usiluje dostať na posvätné kopce, na ktorých sú vybudované taoistické chrámy. Tieto chrámy sú vlastne súčasne aj pútnickými miestami pre veriacich.

V **kresťanstve** nadviazali duchovní vodcovia katolicizmu na judaistickú tradíciu náboženského putovania. Náboženské púte, od raného stredoveku čoraz masovejšie

uskutočňované kresťanskými veriacimi do Svätej zeme, či k Chrámu Božieho hrobu v izraelskom Jeruzaleme, boli tiež determinujúcim faktorom pre uskutočňovanie tzv. krížových výprav. Organizovali sa pod egidou nevyhnutnosti zabezpečenia ochrany putujúcich kresťanov z Európy k hrobu Ježiša Krista situovaného na území ovládanom islamskou mocenskou elitou, zabezpečenou a podporovanou významnou vojenskou silou. Putujúcim kresťanom úspešnosť ich náboženskej povinnosti zhmotnenej do vykonania nesporne nebezpečnej cesty, náboženskej púte, garantovali ich cestovným potrebám slúžiace kresťanské mníšsko-vojenské rehoľné rády, z ktorých dodnes vo forme „imaginárneho štátneho útvaru“ preživa Suverénny vojenský a špitálny rád sv. Jána Jeruzalemského, známy pod označením Rád Maltézskych rytierov. Kresťanským pútnikom, medzi ktorými bývalo množstvo kajúcnikov, poskytovali počas ich cesty do Svätej zeme (Izraela) ochranu ich osoby i majetku, zabezpečovali ich cestovné potreby, pohostinskú, sociálnu i zdravotnú starostlivosť, prípadne aj iné služby. Najvýznamnejším a počtom veriacich pútnikov najnavštevovanejším, teda azda „najväčším“ pútnickým miestom a strediskom katolicizmu je však v súčasnosti taliansky Rím, sídlo pápeža.

2. Zastávky slovenských kresťanov v rovnošatách ozbrojených síl a ozbrojených zborov pri míľnikoch na starobylej ceste pútnikov

Náboženské púte sú otvorenými podujatiami Cirkvi. Zúčastňujú sa na nich pútnici pochádzajúci z rozličného sociálneho prostredia, ľudia rozličného vzdelania i veriaci bez vzdelania, osoby rôzneho pôvodu i pohlavia, variabilnej politickej orientácie, spoločenského postavenia. K „večnému“ Rímu, kam „vedú všetky cesty sveta“, svorne vedno putujú rímski katolíci s gréckymi katolíckmi i inými kresťanmi. Do masy pútnikov sa určite vpletú aj inoverci, aj ateisti. Možno len zo zvedavosti, možno v úprimnej snahe nájsť samých seba, svoje vlastné miesto v ľudskej komunite, v spoločnosti. Mnohí ateisti sa z náboženskej púte dokonca domov navracajú už ako veriaci. Aj to je účelom, ba vari i poslaním vykonanej náboženskej púte. Púte do Ríma majú prastarú tradíciu. Medzi najznámejšie púte patrí púť na Zelený štvrtok, spočívajúca v navštívení siedmych rímskych kostolov.¹³ Túto pútnickú tradíciu pokánia kresťanov založil Filippo Romolo Neri okolo roku 1553.¹⁴ Nadviazala na predchádzajúce púte

---

¹³ Táto pútnická tradícia, Púť po siedmych chrámoch, sa ujala aj v Bratislave, hlavnom meste Slovenskej republiky. Podrobnejšie v <https://svetkrestanstva.postoj.sk/34350/sedem-kostolov-za-jednu-noc-rimska-tradicia-uz-aj-v-bratislave->

¹⁴ Sv. Filippo Romolo Neri (1515 – 1595), patrón umelcov a spisovateľov, bol druhým apoštolom Ríma. Založil spoločnosť svetských duchovných tzv. Kongregáciu oratória. Uctievaný je najmä v anglickej katolíckej cirkvi, tzv. anglikánskej, ktorej hlavou je anglický resp. britský panovník. Blahorečený bol pápežom Pavlom V. v roku 1615 a svätorečený pápežom Gregorom XV. v roku 1622. K oratoriánom a ich zakladateľovi pozri napr. <http://www.oratoriani.sk/p/blog-page.html>

na posvätné miesta kresťanov, ktoré korenia ešte v antickom Ríme. Dokonca až dodnes nesie pomenovanie ulica, po ktorej oddávna kráčali kresťanskí pútnici a ktorá spája Baziliku sv. Pavla za hradbami s Bazilikou sv. Šebastiána, Via Delle Sette Chiese, t. j. Ulica siedmich kostolov.¹⁵ Podoba tejto jednodňovej rímskej púte začína od neskorého stredoveku preto až dosiaľ v Bazilike sv. Petra a pokračuje modlitbami v Bazilike sv. Pavla za hradbami, Bazilike sv. Šebastiána, Bazilike sv. Jána Lateránskeho, Bazilike sv. Kríža Jeruzalemského, Bazilike sv. Vavrince za hradbami a končí v Bazilike sv. Márie Maggiore. Veľmi cenné je poznanie, že poslaním a pôvodnou myšlienkou „púte ako prechádzky“ alebo „prechádzky ako púte“ bolo spojenie kresťanskej pohostinnosti so vzájomným odovzdávaním si náboženských skúseností prostredníctvom objavovania a spoznávania duchovného dedičstva prvých kresťanských svätých.

V septembri roku 2022 sa preto v duchu tejto tradície na talianskej pôde stretli už po šestnástykrát aj účastníci každoročne vykonávanej rímskej „sedemchrámovej“ národnej púte organizovanej OSOZ SR, slovenskí veriaci „v rovnošatách“. Viedol ich osobne Jeho Excelencia mons. František Rábek, biskup - ordinár OSOZ SR. Spred *Katedrály sv. Šebastiána* v Bratislave teda 18. septembra odštartovala synodálna národná púť do talianskeho Ríma.¹⁶ Pred odjazdom sa v tomto chráme svätila aj úvodná eucharistia. Katedrála je modernou stavbou z autorskej dielne Ing. arch. Ladislava Bánhegyiho. Bola postavená v roku 2009. V tom istom roku bola tiež povýšená na katedrálny chrám vojenského ordinára. Stala sa tak hlavnou modlitebňou, chrámom Ordinariátu OSOZ SR.¹⁷ Patrónom ordinariátu je sv. Šebastián a jemu bola katedrála aj zasvätená. Výzdobu chrámu obdivuhodnou mozaikou v interiéri katedrály realizoval páter Ivan Marko Rupnik so skupinou ďalších umelcov z Centro Aletti.¹⁸

Cesta pútnikov modernými autobusmi viedla zo Slovenska do Talianska cez Rakúsko. Prvou zastávkou bolo starobylé talianske mesto Assisi a jeho *Bazilika sv. Františka*. Tam sa nachádza aj hrobka tohto svätca. Na mieste jeho posledného odpočinku sa pre slovenských

---

¹⁵ Stručne k charakteristike a poslaniu kresťanských chrámov označovaných ako *bazilika* pozri napr. KOLEKTÍV 1977. *Encyklopédia Slovenska. 1. zväzok (A-D)*. Bratislava : VEDA, 1977, s. 163.

¹⁶ Sv. Šebastián (cca 255 po Kr. – cca 288 po Kr.) bol rímsky vojak, dôstojník v pretoriánskej telesnej garde cisárov. Do vojska vstúpil v roku 283 po Kr. za cisára Carinusa. Jeho veliteľom bol Dioklecián, ktorý sa neskôr stal cisárom. Za vlády Diokleciána a Maximiána sa otvorene hlásil ku kresťanstvu a chudobným kresťanom aj pomáhal. Ako zradcu rímskych božstiev ho despotický protikresťanský orientovaný cisár Dioklecián odsúdil na smrť a stal sa kresťanským mučeníkom. Dáta jeho narodenia a úmrtia nie sú presne známe. O.i. sa stal patrónom vojakov a iných ozbrojencov, prenesene teda i policajtov a strážcov väzňov.

¹⁷ JUDÁK, Viliam 2010. Katedrála – matka chrámov v diecéze. In. *Pútnik svätovojtešský: Kalendár na rok 2011*. Trnava : Spolok svätého Vojtecha, 2010, s. 33-53.

¹⁸ https://www.minv.sk/?informacie_katolicka_sluzba&sprava=mozaika-patra-rupnika-v-katedrale-sv-sebastiana

pútnikov konala druhá eucharistia. Pozornosť si zasluhuje skutočnosť, že tento chrám začali stavať ihneď po smrti sv. Františka z Assisi v roku 1228.¹⁹ Stavbu románsko - gotického svätostánku však dokončili až o dvadsaťpäť rokov neskôr. Jeho vnútorné priestory sú obdivuhodné, zobia ich fresky zobrazujúce životný príbeh tohto svätého muža. Vytvorila ich dvojica slávnych talianskych maliarov a architektov, Giotto di Bondone a Cenni di Peppo zvaný Cimabue. Bazilika patrí medzi najstaršie sakrálné gotické stavby v Taliansku.²⁰ Program slovenských pútnikov bol však nabitý prehliadkami úžasných architektonických pamiatok, ktoré boli rozosiate vo všetkých historických častiach mestečka.

Pútnici pokračovali následne v ceste do Ríma. Ubytovaní boli v ubytovacom komplexe Fraterna Domus, ktorý vybudovali za vlády pápeža sv. Jána Pavla II. poľskí veriaci na okraji tohto svetoznámeho veľkomesta. Nasledujúce dni už pútnici venovali len návštevám najvýznamnejších častí historického Vatikánu a Ríma. Náboženská púť slovenských vojakov a policajtov nemala navonok charakter stredovekých náboženských putovaní, bola však s nimi prepojená duchovne. Jej „modernosť“ presvedčivo potvrdzuje skutočnosť, že počas prvých dvoch dní oficiálnej návštevy slovenskej pútnickej delegácie v Ríme ju na jej počesť do centra metropoly sprevádzali modro blikajúce talianske policajné vozidlá. Pobyt pútnikov v uliciach mesta Rím i na území Vatikánskeho mestského štátu im „na mieste“ rukolapne dokazoval význam tejto cesty vykonávanej v záujme obnovy ich ducha a oživoval pocit hrdosti na ich vieru a Cirkev. Chôdzou zmorení slovenskí pútnici azda i preto na každom kroku precíťovali úctu ku kresťanskej minulosti Európy. S radosťou a očakávaniami svätili i eucharistiu v rímskej pápežskej **Bazilike sv. Petra**. Súčasná renesančná stavba baziliky bola budovaná na príkaz pápeža Mikuláša V. z roku 1451. Smrť tohto pápeža zhatila plány a nová budova baziliky sa potom stavala približne stodvadsať rokov. Práce na stavbe prebiehali horúčkovo najmä v období pontifikátu pápeža Júliusa II. od roku 1505 až do jeho smrti v roku 1513. Stavba, ktorá bola dokončená až v roku 1629 a v tom istom roku aj vysvätená pápežom Urbanom VIII. stojí na mieste pôvodnej baziliky zo 17. storočia po Kr. Zbúraná stavba pôvodnej baziliky bola vybudovaná za vlády rímskeho cisára Konštantína I. Veľkého nad miestom pochovania

---

¹⁹ Sv. František z Assisi, vlastným menom Giovanni Battista Bernardone (1181 – 1226) bol diakonom, rehoľníkom, kazateľom a zakladateľom mníšskeho rádu františkánov. Rímsky pápež Gregor IX. ho 16. 7. 1228 vyhlásil za svätého. Vo svojom živote nasledoval Ježiša Krista v chudobe a v láske k blížnemu. Patrí medzi najobľúbenejších svätcov. O.i. sa stal patrónom environmentalistov, ochrancov a strážcov životného prostredia.

²⁰ KOLEKTÍV 1990. *Itálie*. Praha : Olympia, 1990, s. 36.

umučeného apoštola sv. Petra.²¹ Dovtedy stála nad hrobom tohto svätca iba pietna memória, pri ktorej sa schádzali kresťanskí pútnici. Slováci sa však mohli v súčasnej rímskej svätopeterskej bazilike pokochať pohľadmi na vzácne umelecké diela svetoznámych „nesmrteľných“ majstrov, napr. Donata Bramanteho, Raffaela Santiho, Antonia da Sangalla jr., Michelangela Buonarrotiho, Giacomu della Porteho, Giana Lorenza Berniniho, Carla Maderna, Domenicu Fontanu, Carla Fontanu či Rosselliniho.

V rímskej „sesterskej“ **Bazilike sv. Šebastiána** vybudovanej na mieste hrobu umučených sv. Petra a Pavla, ktorých telesné pozostatky boli neskôr prenesené a pochované na miestach dnešných im zasvätených bazilík, sa telesné pozostatky sv. Šebastiána už nenachádzajú. V roku 826 boli premiestnené do rímskeho kostola sv. Petra. Preto, aby ich veriaci uchránili pred lúpežiacimi inovercami. Pôvodná stavba chrámu bola v tom istom storočí zničená a jeho súčasná podoba pochádza prevažne zo 17. storočia. Jej konečný barokový tvar a zdobenie jej poskytli architekti Flaminio Ponzio, Giovanni Vasanzio. Oltár pochádza od sochára Giuseppe Giorgettiho, kaplnku vyzdobil freskami Carlo Maratta, rytec Alessandro Specchi, sochári Filippo Barigioni a Carlo Fontana. Samozrejme, pod krásny výzor diela sa podpísali aj iní umelci.

V preslávenej rímskej **Bazilike Sancta Maria Maggiore** (t. zn. Bazilike Panny Márie Snežnej) sa pútnici pokochali jej nádherou. Vyžaruje ohromnú morálnu silu v Európe pomaly, ale hádam už naozaj obnovovaného ducha kresťanstva. I keď bola postavená ešte v hlbokom stredoveku, v roku 430, stále je považovaná za najkrajšiu rímsku baziliku. Podľa dávnej legendy, sen vtedajšieho pápeža Liberiusa o presnom mieste, na ktoré v „horúcom“ letnom Ríme napadol sneh, sa zmenil na skutočnosť. O takto zjavenej pravde sa na mieste presvedčil on sám. Vďaka nemu odvtedy dominuje tomuto „snežnému“ pahorku nádherný mohutný kostol. Jeho mimoriadne bohatá vnútorná výzdoba i vonkajší vzhľad boli podrobené skrásľujúcim úpravám v 13. aj v 18. storočí. Na mieste možno obdivovať najmä mozaiky, zobrazujúce výjavy zo života Mojžiša, Abraháma, Izáka a Jakuba. Medzi spomienky na ktoré sa určite nikdy nezabúda je nevyhnutné zaradiť aj poznanie, že v priestoroch hlavného oltára tohto chrámu sú vraj dokonca ukryté mimoriadne cenné artefakty, pozostatky jasličiek Ježiša

---

²¹ Sv. Peter zomrel cca. 64/68 po Kr. Ranokresťanským rímskym biskupom bol cca. od roku 30 po Kr. do svojej smrti ukrižovaním počas vlády cisára Nera. Bol kresťanským apoštolom, mučeníkom, zakladateľom ranej rímskej kresťanskej Cirkvi. Považovaný je za v poradí prvého rímskeho biskupa resp. pápeža a antiochijského biskupa. Pôvodne bol rybárom a o.i. je aj ich patrónom. Svojho učiteľa zaprel trikrát, avšak podľa legendy bol prvý, ktorému sa Ježiš Kristus zjavil po svojom zmŕtvychvstaní. Jeho meno, znamenajúce v slovenčine *skala*, symbolizuje na nej postavenú pevnú stavbu duchovnej cirkevnej moci.

Krista. Nie legendou, ale vedecky dokázanou historickou skutočnosťou je, že v prítomnosti sv. Cyrila a Metoda v týchto priestoroch schválil pápež Hadrián II. slovanskú, čiže i staroslovenskú liturgiu. Pre Slovákov má teda táto bazilika vo svojich útrobach ukryté aj neoceniteľne vzácne posolstvo vzniku jadra ich vierovyznania, teda civilizovania.

V starobylej svätyni zo 4. storočia, v *Bazilike sv. Klementa*, ktorú nesmie obísť žiadny pútnik prichádzajúci zo Slovenska, sú uložené relikvie sv. Cyrila. K chrámu priliehajú zrúcaniny paláca, v ktorom sv. Klement žil.

Obdivovať majstrovskú freskovú výzdobu v Sixtínskej kaplnke a ďalšie veľkolepé diela majstrov, akým bol nesporne napr. Michelangelo Buonarroti, je celoživotným zážitkom pre umenie milujúceho pútnika.²² Do jeho duše sa navždy vpíše aj pohľad na hladinu rieky Tiber, „ohmatanie“ kameňa množstva rímskych fontán, prechádzka po úzkych starovekých uličkách a mnohé iné nevšedné zážitky s Rimanmi, spontánne vtepané do pamäti. Pohľadmi na ďalšie architektonické skvosty Ríma a návštevami ich tajomných zákutí však nemožno nasýtiť neutíchajúci hlad slovenských pútnikov po poznaní. Rím nepredáva lacno svoje tajomstvá. Očaruje ale svojou atmosférou a očakávaniami.

Najvýznamnejšou a najočakávanejšou tak bola pre slovenských uniformovaných pútnikov generálna audiencia u Jeho Svätosti pápeža Františka. Prebiehala na Námestí sv. Petra. Významným zážitkom boli popri pápežskej audiencii najmä pozoruhodné návštevy Vatikánskych záhrad, hrobu pápeža sv. Jána Pavla II., prehliadka Baziliky sv. Petra, prehliadka Baziliky sv. Pavla za hradbami, prehliadka katakomb sv. Šebastiána, návšteva Vatikánskych múzeí a povestnej Sixtínskej kaplnky, prehliadka Baziliky sv. Praxedy, prehliadka Baziliky sv. Vavrinca, prehliadka Lateránskej baziliky či návšteva hrobu sv. Cyrila, jedného z patrónov Európy a Slovákov. Účastníci púte poctivo prešliapali veľkú časť mesta. Hodno pripomenúť, že prešli aj okolo jeho svetoznámych historických a umeleckých skvostov ako sú Colosseum, Forum Romanum, Piazza Navona, Campo di Fiori, Pantheon, Fontana di Trevi, Piazza di Spagna, Piazza di Cologna, Sväté schody či Španielske chody.²³ Posledným zážitkom pútnikov po odchode z Ríma bolo obyčajne cestovanie do rakúskeho Heiligenkreutz (slov. Svätý kríž). Slovenskí pútnici sa zúčastnili na sv. omši v tamojšom Opátskom kostole. Tento chrám, dôstojne dominujúci mestu Heiligenkreuz, patrí do „zostavy“ nehnuteľností tamojšieho

---

²² K dielu Michelangela Buonarrotiho a jeho klasifikovaniu podrobnejšie napr. v ALPATOV, V. Michail 1978. *Dejiny umenia 3*. Bratislava : Tatran, 1978, s. 35 an.

²³ Bližšie napr. ALPATOV, V. Michail 1978. *Dejiny umenia 3*. Bratislava : Tatran, 1978, s. 134 - 135.

cisterciánskeho kláštora. Ide o najstarší a zároveň dosiaľ mníchmi nepretržite obývaný cisterciánsky kláštor na svete. Bol založený v roku 1133 rakúskym markgrófom sv. Leopoldom III. V tamojšej kaplnke Svätého kríža je vystavená relikvia tzv. Pravého kríža, ktorú daroval opátstvu v roku 1188 Leopold V. Kríž bol pôvodne darom od Balduina IV. Jeruzalemského, vtedajšieho kráľa, panovníka Jeruzalemského kráľovstva. V priestoroch opátstva bol v roku 1802 založený Inštitút filozofických a teologických štúdií, dnes Filozoficko-teologická univerzita Benedikta XVI. Veriaci Rakúšania si aj takto uctili pôsobenie ich nemeckého brata v Kristu. Jeho skromnosť, pracovitosť, múdrosť a duchovné a dušpastierske literárne dielo, ktoré koncipoval v náročnom čase svetových politických otrasov.

Putovanie do Ríma je náročné aj pre súčasníka. Vyžaduje si od neho nielen disciplínu, ale aj primerané poznanie. Aby iba nehľadel. Ale aby zároveň aj videl. Aby nielen počúval, ale i počul.

Záver

Súčasná doba žitia ľudskej spoločnosti na Zemi môže niesť spokojne i označenie *epocha riadeného chaosu*. Najmä vzhľadom na rozbúrenú hladinu medziľudských a medzinárodných vzťahov pulzujúcich v tzv. civilizovanom svete.²⁴ Všeobecné nepochopenie neriešených, a vlastne neraz až neriešiteľných spoločenských rozporov je preto v súčasnosti skutočnosťou. Tento jav však môže ľudskú spoločnosť hodnotiacu svoju budúcnosť z takéhoto neistého zorného uhla pohľadu napokon priviesť naozaj až na pokraj univerzálneho krachu. Čiže na okraj sociálnej i biologickej záhuby človečenstva. Z deštruktívne orientovanej pozície moci sa totiž servíruje časti svetovej verejnosti názor, že ľudstvo má do činenia s objektívne vznikajúcimi problémami. Riešiteľnými ihneď „kyberneticky“, pretože na povrch ich iba dočasne vynáša jedine a výlučne súčasný chaotický spoločenský vývoj. Do tohto rámca zapadá aj tzv. svetová CORONA-vírusová pandémia a jej neadekvátne „mocenské“ riešenie. „Zvonka“ umelo vyvolaná a živená „pandemická situácia národov“ bola jednoznačne sociálne zneužitá a a je stále zneužívaná. Jej vznik a „údržba“ na svetovej, nadštátnej i štátnej úrovni totiž priamo, avšak skryto napomáha realizácii idey „prerozdeleniu svetového potenciálu“. Ľudských zdrojov, materiálnych zdrojov, finančných zdrojov i mocenských ambícií prostredníctvom

---

²⁴ Porovnaj v KRÁLIKOVÁ, Kristína 2020. *K spoločenskému poslaniu cirkví na jazykovo zmiešaných územiach Slovenskej republiky*. In: Slováci na jazykovo zmiešaných územiach Slovenskej republiky - národná identita a spoločný jazyk Slovákov: zborník príspevkov z vedeckej konferencie. Martin: Matica slovenská, 2020, s. 117-127. Tiež KRÁLIKOVÁ, Kristína 2013. *Využitie aktivít cirkevných inštitúcií pri plnení úloh migračnej politiky Slovenskej republiky*. In: Disputationes scientificae Universitatis catholicae in Ružomberok. Roč. 13, č. 3. (2013), s. 15-26.

„digitálnych“ nástrojov. Zrejme je už dávno „kdesi“ a „kýmsi“ naplánovaná a v súčasnosti i realizovaná premena samotnej biologickej, duchovnej i materiálnej podstaty človeka. Genetické inžinierstvo a jeho produkty, bioroboty, majú začať dobýjať svet a transformovať ustálený horizont medziľudských vzťahov. Spoločnosť sa tak musí zákonite premeniť od svojho základu a zmeniť aj svoju podstatu. Zrejme sa má tak už v najbližšom čase zavrieť totálna transformácia historicky sformovaných spoločenských vzťahov redukciou priamych a slobodných sociálnych kontaktov medzi ľuďmi v celoplanetárnom priestore. Vráťane „premeny“ duchovnej podstaty človeka. Racionálne uvažujúci a humánne založení jednotlivci i ľudské komunity preto hľadajú racionálne východisko z prežívanej chaotickej situácie, v ktorej sa nedobrovoľne ocitajú sami ako právoplatní prirodzení obyvatelia tohto sveta. Mnohí ľudia sa obracajú ku koreňom „viery otcov“. Hľadajú v nej nielen vlastnú sebazáchranu, či záchranu svojich blízkych, ale vari aj dávno s opovrhnutím zabúdanú i odmietanú ideu o večnej spáse. Tomuto hľadaniu „ľudského samého seba“ prostredníctvom „očisty“ svojho duchovného vnútra majú slúžiť aj náboženské púte. Vtedy vlastne plnia svoje pôvodné poslanie. Nemajú ľudí postrkovať k nihilizmu, k smúteniu, k sebaobetovaniu, k účelovému „úskoku a k vybabraniu“ s vierou s nádejou, že „ak Boh jestvuje“, urobil som mu svojou účasťou na náboženskej púti zadosť. Nuž, a ak neexistuje, aj tak dobre. Boha som nespoznal, ale aspoň som videl a spoznal kus cudzieho, dovtedy mne neznámeho sveta...²⁵ Náboženská púť však nemá byť obeťou na takomto obetisku ducha. Naopak, priam musí prinášať veriacemu pútnikovi radosť zo života, potešenie z prítomnosti iných duchom blízkych ľudských bytostí, posilnenie v obnovovanom oživení jeho viery, vzdanie úcty k duchovnej i hmotnej práci predkov, a najmä k božiemu dielu. Vtedy má účasť veriaceho i neveriaceho pútnika vyberajúceho sa na cestu náboženského putovania naozaj zmysel. Pochopili to už naši európsky predkovia. Oratoriáni svoje pôvodne dvojdnové putovanie po siedmych rímskych kresťanských chrámoch neoznačovali ako púť, ale ako návštevu svätostánkov, ktorej poslaním je spájať radostnú prechádzku (Rímom) so skutkami nábožnosti. V každom náboženstve majúcom kresťanského ducha je však v podstate citlivo zakomponovaná aj požiadavka na zabezpečenie vzájomného pokoja medzi ľuďmi. Teda svetového mieru. A v týchto súradniciach je potrebné vnímať tiež vzácny duchovný odkaz zavrenej ostatnej národnej púte slovenských veriacich organizačne privtelených k Ordinariátu OSOZ SR do Ríma.

---

²⁵ Porovnaj s poznatkami v KRÁLIKOVÁ, Kristína – KRÁLIK, Jozef – SABAYOVÁ, Mária 2017. *Cirkev a vierovyznanie v očiach slovenskej verejnosti v globalizujúcej sa spoločnosti*. In: Štát a právo: vedecko-teoretický časopis pre otázky vedy o štáte a práve v Slovenskej republike. Roč. 4, č. 2 (2017), s. 113-131.

Referencie

ALPATOV, V. Michail 1978. *Dejiny umenia 3*. Bratislava : Tatran, 1978, 291 s. Bez ISBN.

JUDÁK, Viliam 2010. Katedrála – matka chrámov v diecéze. In. *Pútnik svätovojtešský: Kalendár na rok 2011*. Trnava : Spolok svätého Vojtecha, 2010, s. 33-53. ISBN 978-80-7162-824-8.

KOLEKTÍV 1977. *Encyklopédia Slovenska. 1. zväzok (A-D)*. Bratislava : VEDA, 1977, 624 s. Bez ISBN.

KOLEKTÍV 1990. *Itálie*. Praha : Olympia, 1990, s. 36. ISBN 80-7033-101-1.

KOLEKTÍV 1995. *Svetové náboženstvá. 2. vyd.* Bratislava : Mladé letá, 261 s. ISBN 80-06-00596-6.

KRÁLIKOVÁ, Kristína 2013. *Využitie aktivít cirkevných inštitúcií pri plnení úloh migračnej politiky Slovenskej republiky*. In: *Disputationes scientificae Universitatis catholicae in Ružomberok*. ISSN 1335-9185. Roč. 13, č. 3. (2013), s. 15-26.

KRÁLIKOVÁ, Kristína 2020. *K spoločenskému poslaniu cirkví na jazykovo zmiešaných územiach Slovenskej republiky*. In: *Slováci na jazykovo zmiešaných územiach Slovenskej republiky - národná identita a spoločný jazyk Slovákov: zborník príspevkov z vedeckej konferencie*. Martin: Matica slovenská, 2020. ISBN 978-80-8128-264-5. s. 117-127.

KRÁLIKOVÁ, Kristína – KRÁLIK, Jozef – SABAYOVÁ, Mária 2017. *Cirkev a vierovyznanie v očiach slovenskej verejnosti v globalizujúcej sa spoločnosti*. In: *Štát a právo: vedecko-teoretický časopis pre otázky vedy o štáte a práve v Slovenskej republike*. ISSN 1339-7753. Roč. 4, č. 2 (2017), s. 113-131.

KRÁLIKOVÁ, Kristína - KRÁLIK, Jozef – SPUCHEĽÁK, Ľudovít 2022. *On position of Christian Churches in current Slovak state and European society. / K postaveniu kresťanských cirkví v súčasnom slovenskom štáte a európskej spoločnosti*. In: *Revue internationale des sciences humaines et naturelles*. Zürich, 2022. ISSN 2235-2007. No. 1 (2022), pp. 101 -126.

RÁBEK, František 2009. *V službe Slova. Kniha kázni 2003-2008*. Marianka: Ordinariát Ozbrojených síl a ozbrojený zborov Slovenskej republiky, 2009. 565 s. ISBN 978-80-89261-30-7.

Dokumenty a internetové zdroje

https://www.minv.sk/?informacie_katolicka_sluzba&sprava=mozaika-patra-rupnika-v-katedrale-sv-sebastiana

<https://svetkrestanstva.postoj.sk/34350/sedem-kostolov-za-jednu-noc-rimska-tradicia-uz-aj-v-bratislave->

<http://www.oratoriani.sk/p/blog-page.html>

MINISTERSTVO OBRANY SR, Ordinariát Ozbrojených síl a ozbrojených zborov SR. 2022. XVI. *Národná púť Ordinariátu OS a OZ SR do Ríma a Vatikánu 18.-24. septembra 2022.* Bratislava: Ordinariát Ozbrojených síl a ozbrojených zborov Slovenskej republiky. 143 s. Bez ISBN.

Kontakt

pplk. doc. JUDr. Ing. PhDr. Kristína KRÁLIKOVÁ, PhD., MBA

Katedra správneho práva

Akadémia Policajného zboru v Bratislave

kristina.kralikova@minv.sk

<https://orcid.org/0000-0002-5891-5217>

vdp. pplk. PaedDr. Pavel MIKOLÁŠ

externý doktorand

kaplán Hasičského a záchranného zboru

Ordinariát Ozbrojených síl a ozbrojených zborov Slovenskej republiky

pavel.mikolas@minv.sk